

Z OBSAHU	Vraťme se k Bohu celým svým srdcem. Homilie papeže Františka z Popelční středy	04
	Mučedníci komunismu: Gjon Shllaku OFM a Anton Harapi OFM	05
	Několik úskalí respektu k Respektu	08
	Deset věcí, od kterých se můžeme postit místo čokolády	11

TRADICE OTCŮ

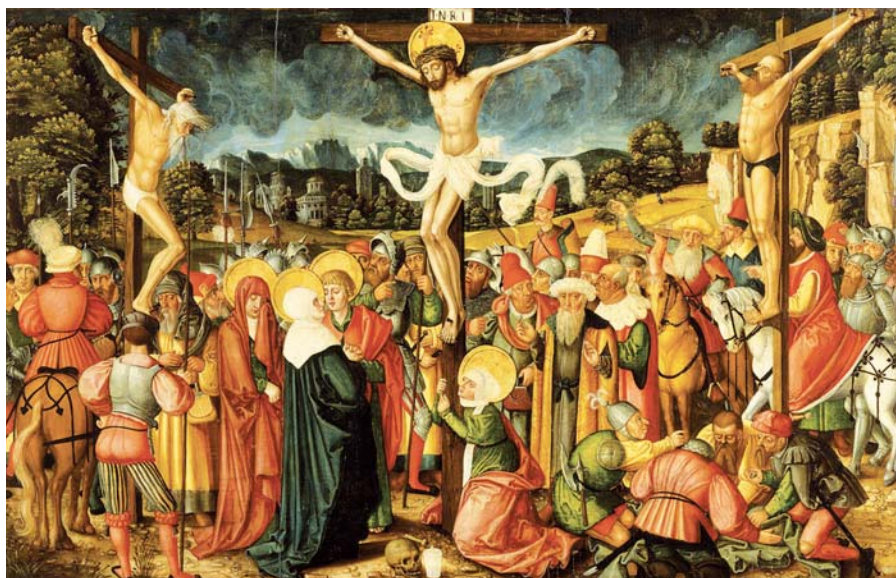
Z výkladu žalmů svatého biskupa Augustina (354–430)

Pane, za tebou volám, vyslyš mě. To můžeme říci všichni. Neříkám to však jen já, říká to celý Kristus. Ale spíše je to řečeno ve jménu jeho těla. Neboť když zde byl, jako člověk se modlil a modlil se k Otcovi ve jménu svého těla; a při modlitbě mu z celého těla kanuly krupěje krve. Jak je psáno v evangelii: *Ježíš se vroucně modlil a potil se krví.* Co je to však ta krev tryskající z celého těla, ne-li utrpení mučedníků celé Církve?

Pane, za tebou volám, vyslyš mě; uslyš hlas mé prosby, když tebe se dovolávám. Myslíš sis, že ses už dost navolal, když jsi jednou řekl *Volal jsem k tobě? Volal jsi, ale nemyslíš si, že tím jsi již v bezpečí.* Ovšem, skončili se trápení, skončí se i volání. Protože však souzení Církve a Kristova těla trvá až do konce tohoto světa, neříká se pouze: *za tebou volám, vyslyš mě, nýbrž i uslyš hlas mé prosby, když tebe se dovolávám.*

Obětím dýmem buď před tebou modlitba moje, obětí večerní moje vztažené ruce. Když se den nachyloval k večeru, položil Pán na kříži svůj život, aby jej opět přijal. A co viselo na kříži, ne-li to, co měl společného s námi? To naši slabost přibíjel na kříž, tam, jak praví apoštol, *starý člověk v nás byl spolu s ním ukřižován*, a byl to právě hlas našeho lidství, jenž zvolal ono *Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil.*

To je tedy ta večerní oběť: utrpení Páně, Kristův kříž, spasitelná krvavá oběť, celopal milý Bohu. A tuto večerní oběť učinil Pán ve svém vzkříšení obětí jitrní. Uprímná modlitba vytrysklá z věřícího srdce stoupá tudíž vzhůru jako zápalná oběť na svatém oltáři. Není nic příjemnějšího než vůně Kristova. A stejně mají vonět všichni, kdo v něj věří.

Peter Gertner: Ukřižování (1537). Foto: Wikimedia Commons

Máme odvahu stát pod křížem?

Jsme téměř uprostřed postní doby. V první polovině nás Kristus svolával na poušť. Pouště se nebojíme. Ani geograficky ani nábožensky: víme, co poušť je a jaké těžkosti v sobě nese, což orentálec Starého zákona přesně nevěděl; nebojíme se ani nábožensky, protože poušť po náboženské stránce neboli po stránce víry vede do zaslíbené země. A to orentálec poučený Starým zákonem věděl.

Na poušti vidíme, jak malý počátek má lavina zla, která se valí světem. Vždyť jde o malé pokušení, v maličkosti trochu povolit: proměnit kamení v chleby, když má člověk hlad a stojí tváří v tvář holé existenci; a Kristova vláda nad světem by přece změnila svět. K lepšímu. Kristus nás zve na poušť, abychom s ním šli do stejného rizika, kterému byl vystaven on. Jeho vítězství nad ďáblem je skoro samozřejmé. Jinak to ani být nemohlo.

V druhé polovině postní doby nás Kristus zve na Kalvárii, „abychom umře-

li s ním“, jak navrhoval jeden z apoštolů. To je příliš odvážné. Ale žijeme v době, kdy je církev vystavena stejné situaci jako Kristus před 2000 lety: plivají na ni, nadávají jí, posmívají se, mnozí jsou přesvědčeni, že si nezaslouží nic jiného než smrt a hledají důvody pro její definitivní odsouzení a likvidaci. Vedle této skupiny popisuje evangelista jinou situaci: „lid stojí a dívá se“: nechápe smysl události, nevěřicně kroutí hlavou, že je něco takového možné, a bojí se, že se blíží konec hloučku těch, co stojí pod křížem. Máme odvahu se k nim přidat? Máme dost aspoň lidské odvahy k tomu, stát s Marií a několika dalšími pod křížem, nebo spíše s farizeji a velekněžími čekáme, až Kristus zemře a jeho dílo skončí v propadlišti dějin? Vždyť on nás vtahuje do smrti! To je ta lepší existence, o které mluvil? To je to Boží království, o kterém říká, že „je v nás“? Kdo v to uvěří? Jsme

Dokončení na str. 3

Foto: Markéta Jirů, ČBK

Do Česka přijíždějí další křesťanští uprchlíci

V pátek 5. února přiletěla do Prahy další část ze 153 iráckých křesťanů, jejichž přesídlení do České republiky schválila na základě žádosti Nadačního fondu Generace 21 česká vláda. Čtyři rodiny tvoří celkem osm dospělých a devět dětí. Jedna rodina ještě čeká v Bejrútu na povolení k odjezdu. Měla by přiletět v následujících dvou týdnech a připojí se ke skupině na Okrouhlíku, kde bude v dalších dvou měsících žít celkem 32 uprchlíků.

Další skupina cca 40 křesťanských uprchlíků přiletí do Prahy v pátek 19. února. Jejich dočasným novým domovem se stanou Brno, obec Smilovice u Třince a Jihlava. V této skupině je celkem sedm rodin s šestnácti dětmi a juniory, dále tři svobodné sestry ve středním věku, dva starší manželé, jedna starší žena, jejíž manžel byl unesen islamisty a je nezvěstný, a dále vdova se dvěma staršími syny, z nichž jeden je zdravotně handicapovaný.

„Harmonogram pobytu po příletu máme podrobně připravený a vybraní lidé se do České republiky nesmírně těší. Všichni zažili přímou zkušenost s krutostí takzvaného Islámského státu a řadě z nich bojovníci zavraždili příbuzné či přátele. Proto mají jedinou touhu – opět žít normální život a v bezpečí vychovávat své děti,“ přiblížil okolnosti příletu ředitel NF Generace 21 Jan Talafant.

NF Generace 21

Tomáš Holub novým plzeňským biskupem

Apoštolská nunciatura v České republice sděluje, že papež František jmenoval 12. února 2016 biskupem plzeňské diecéze monsignora Tomáše Holuba, generálního sekretáře České biskupské konference, faráře baziliky svatých Petra a Pavla a děkana Kolegiální kapituly na pražském Vyšehradě. Nový pastýř plzeňské diecéze se narodil 16. srpna 1967 v Jaroměři a pochází z farnosti v Červeném Kostelci (z královéhradecké diecéze). Kněžské svěcení přijal 28. srpna 1993 v Hradci Králové, kde je také inkardinován.

Jeho akademická příprava zahrnuje: studia filosofie a teologie na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích (1985–1989); studium teologie na Katolické teologické fakultě v Salzburgu v Rakousku (1990–1991); magisterské studium teologie na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (1993); další studia na Papežské lateránské univerzitě v Římě (2007–2008) a hamburském Institut für Theologie und Frieden (studijní pobyty 2005–2008); doktorát z morální teologie na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde obhájil svou dizertaci z křesťanské etiky na téma „Etické aspekty boje proti terorismu ve světle učení o tzv. spravedlivé válce“.

Vykonával tyto služby a zastával následující úřady: kaplan ve farnosti v Kutné Hoře a spirituál na Církevním gymnáziu svatě Voršily tamtéž (1993–1996); první vojenský kaplan a později hlavní kaplan Armády České republiky (1996–2006); moderátor kurie (2008) a generální vikář královéhradecké diecéze (2008–2010); od 1. července 2011 je generálním sekretářem České biskupské konference; od roku 2011 je zvoleným děkanem Kolegiální kapituly v Praze na Vyšehradě a od roku 2015 farářem při bazilice svatých Petra a Pavla tamtéž; od roku 2006 působí jako poradce ministra obrany pro duchovní službu. Od 14. července 2003 je kaplanem Jeho Svatosti.

TS ČBK

Apoštolský vikář Aleppa: Syrští teroristé utíkají, zahraniční podněcují válku

Syrská řádná armáda ve spolupráci s ruskými jednotkami zahájila tažení na osvobození Aleppa, říká tamní katolický apoštolský vikář mons. Georges Abou Khazen. Cílem vládního vojska je vyčistit region od extremistů a umožnit lidem návrat do jejich domovů. V některých oblastech už opětovně otevřely školy a byly zprovozněny dodávky vody a elektřiny. V situaci všeobecného napětí začíná probleskovat naděje, soudí mons. Khazen: „Mnohé ze syrských teroristických skupin požadují ukončení války, dožadují se příměří a dialogu s vojskem i vládou. Nicméně zbraně vítězí tam, kde převažují zahraniční extremisté, provázaní s mocnostmi, které jsou přítomné uvnitř i vně našeho regionu. Pravdou je, že místní teroristé chtějí nalézt cestu k dialogu a zabránit dalším krvavým bitvám o město i vesnice.“

Rovněž aleppská církev osmého února vstoupila do postní doby. „Ve zbylých aleppských kostelech se budou konat duchovní cvičení, katecheze, pobožnosti křížové cesty, kterých se společně účastní maronité, katolíci, chaldejci i pravoslavní. Žijeme spolu na jedné půdě a již nyní zakoušíme ekumenismus krve,“ uzavírá mons. Khazen.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Evropský parlament uznal Islámský stát vinným genocidou a vyzval k boji proti němu

Evropský parlament v rezoluci „o systematickém masovém vyvražďování náboženských menšin tzv. Islámským státem (Dáíšem)“ přijaté 4. února 2016 kvalifikoval kriminální činy, jichž se dopouští tzv. ISIL/Dáíš, jako genocidu, válečný zločin a zločin proti lidskosti. Parlament vyzývá mezinárodní společenství, aby poskytovalo „ochranu a podporu, včetně vojenské ochrany a podpory v souladu s mezinárodním právem všem, na něž míří útoky tzv. ISIL/Dáíše“. Hrozí soudním stíháním státům a jednotlivcům, kteří tuto zločinnou organizaci podporují, a po evropských státech žádá, aby svým příslušníkům zabránily vstupovat do řad tzv. ISIL/Dáíše a zajistily, že ti, kteří tak učiní, budou co nejdříve soudně stíháni.

Zdůrazňuje také, že mezinárodnímu společenství vzniká povinnost vést společnou akci na ochranu obyvatelstva a „že je důležité, aby v souladu s mezinárodním právem poskytovalo ochranu a podporu, včetně vojenské ochrany a podpory všem, na něž míří útoky tzv. ISIL/Dáíš a jiných teroristických organizací na Blízkém východě“.

Parlament se rozhodl tuto rezoluci předat nejen obvyklým adresátům, ale také orgánům OSN, Organizaci islámské spolupráce a Radě pro spolupráci arabských států v Zálivu. Kampaň za uznání těchto zločinů za genocidium vedlo i Evropské centrum pro právo a spravedlnost (ECLJ), které shromáždilo a předalo téměř 100 000 podpisů pod příslušnou peticí. Parlamentní shromáždění Rady Evropy uznalo, že jde o genocidu, už 27. ledna 2016.

Aleteia.org

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

rozčarování. Jen Maria důvěřuje, že kříž nemá poslední slovo. Že ďábel nemůže mít poslední slovo ani na poušti ani na Kalvárii. Poslední slovo patří Otci a Maria mu uvěřila, když jí po andělovi poslal vzkaz: „Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida a jeho království nebude konce.“ A ona dodává: „mocné sesadil z trůnu a ponížené povýšil“.

Kristus jde světem a svolává Boží lid do lepší budoucnosti. Co to znamená? I když nám ze všech stran hrozí smrt a musíme zemřít, jsme nesmrtelní. Máme jistotu života. Který vůdce, diktátor či režim může člověku nabídnout nesmrtelnost? Jsme pozváni, abychom přešli ze smrti do života. To se slovně (teoreticky) nabízí snadno, ale je zde někdo, kdo by řekl: já už jsem tím prošel? Je tu někdo, kdo zemřel a přesto žije? Které náboženství může s jistotou tvrdit: Náš Zakladatel žije, protože vstal z mrtvých! Jen jedno: křesťanství.

V čem je ta lepší budoucnost? Apoštolům vzala Kalvárie jejich Mistra a s ním i naději. Za svou mrtvou nadějí přivalili velký kámen. Vše se zhroutilo. Přišli o to, v co věřili a v co doufali.

I nám smrt bere to nejcennější, co máme: život. Ale Petr zjistí, že Mistr žije a splní to, co slíbil: stokrát víc dostane ten, kdo opustí všechno a jde za ním. A Pavel bude hlásat: křesťanská naděje je doufat v to, „co na lidskou mysl nikdy nevstoupilo“. A základnou apoštolské naděje bude Kristovo slovo: „Nebojte se, já jsem přemohl svět“. A to je obsahem křesťanské naděje. A to, po čem člověk touží spíš nevědomky. Naděje na odpuštění – jako vyrovnání nekonečných dluhů, které máme vůči Bohu a bližním. Naděje na odpuštění – dokonce i těm nejhorším z lidí, kteří jsou odsouzeni a umírají za své zločiny jako lotr na Kalvárii. A čekáme na odpověď: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ Naděje na odpuštění – jako záruku věčného života. V tom je Kristus nepochopitelný a křesťanství nepřekonatelné. V tom je důvod k radostnému výkřiku. Aleluja, žije náš Král, chcem žiti s ním.

Když pohané uvěřili v Krista, jak to pozorujeme u prvních křesťanů, byli plni nadšení a nepřetržitě opakovali: Amen. Přijď, Pane Ježíši. Na tvůj příchod čekáme.

P. Jiří Hájek

farář řk farnosti Stříbro

SLOVO KNĚZE

Μετανοείτε. Čiňte pokání. Obrat'te se (Mt 4,17). Toto slovo zaznívá na počátku Ježíšovy veřejné činnosti a slyšíme ho i na začátku postní doby. Tři kazatelé se na nás obračejí v liturgii Popeleční středy vyslovující nálehavý Boží apel: prorok Joel, apoštol Pavel a sám Syn Boží.

Prorok vybízí k obrácení k Bohu. A to ne jen nějak povrchně, ale celým srdcem, s postem a nářkem. *Roztrhněte svá srdce, ne pouze šaty...* (Jl 2,13). Máme se obrátit k Hospodinu a činit pokání za vlastní hříchy a třeba i za hříchy jiných. Jak životodárný je tento příklon k Bohu. *Vždyť on je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí. Důvěřujme mu.*

Jediné, co brání našemu spojení s Bohem, je hřích. Proto volá apoštol Kristovým jménem: *Smiřte se s Bohem!* (2 Kor 5,20). Víme, jak na to. Je zde svátost smíření – neutuchající pramen Božího milosrdenství. Je ovšem třeba se s hříchem rozejít, skutečně litovat. Chci se doopravdy k Bohu obrátit? Je pro mne Bůh tak velikým dobrem a tou nejvyšší láskou, že se rozhodnu s těžkými hříchy skoncovat a s lehkými bojovat? *Hle, teď je ta „doba příhodná“, hle teď je ten „den spásy“!* (2 Kor 6,2). Neodkládejme to.

Ježíš pranýřuje pokrytectví ve vztahu k Otci (srov. Mt 6,1–18). Je možné se jevit jako zbožný, štědrý a asketický – a přitom nebyť. Dávání almužen a postění pro sebeoslavu nemá u Boha cenu, a zbožnost jen naoko, kvůli lidem, není zbožností vůbec. Pán vidí do našeho srdce a zná i ty nejskrytější úmysly. Vůdčím úmyslem našich postojů a skutků by měla být láska k Bohu a Boží oslava. V takovém případě nás modlitba, dar potřebným i půst spojují s Pánem ještě úžeji. Pak je zde díky mému obrácení více přítomno Boží království.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

VRAŤME SE K BOHU CELÝM SVÝM SRDCEM

Homilie papeže Františka z Popelační středy

Boží slovo na počátku postní doby adresuje Církvi a každému z nás dvě pozvání. První je od svatého Pavla: „*Smiřte se s Bohem*“ (2 Kor 5,20). Není to jen dobrá otcovská rada, ani pouhý návrh; je to v pravém a vlastním smyslu úpěnlivá výzva v Kristově jménu: „Kristovým jménem vyzýváme: Smiřte se s Bohem!“ (tamtéž). Proč tak slavnostní a důrazná výzva? Protože Kristus ví, jak jsme křehcí a hříšní, zná slabost našeho srdce a vidí, že je raněno zlem, jehož jsme se dopustili a které nás postihlo; ví, jak moc potřebujeme odpuštění; ví, že potřebujeme cítit, jak jsme milováni, abychom konali dobro. Sami to nedokážeme. Proto nám apoštol neříká, abychom *něco učinili*, nýbrž *nechali se smířit s Bohem*, s důvěrou dovolili Bohu, aby nám odpustil, protože „*Bůh ví všechno dokonaleji a lépe než naše svědomí*“ (1 Jan 3,20). On přemáhá hřích a pozvedá nás z bídy, pokud se mu svěříme. Je na nás, abychom uznali, že *potřebujeme milosrdenství*. To je první krok na křesťanské cestě. Je třeba vstoupit otevřenou bránou, kterou je Kristus; očekává nás sám Spasitel a nabízí nám nový a radostný život.

Zavřené brány

Mohou se vyskytnout zábrany, které brány srdce zavírají. Je to pokušení tyto *brány obrnit*, totiž sžít se se svým hříchem, minimalizovat ho, neustále se ospravedlňovat, myslet si, že nejsme horší než druzí. Tím se však uzamyká duše, zůstáváme uzavřeni v sobě a stáváme se zajatci zla. Další zábranou je *ostych před otevřením tajné brány srdce*. Tento ostych je ve skutečnosti dobrým znamením, neboť vyjevuje naši touhu oddělit se od zla. Nesmí se však proměnit v bázeň či strach. A třetí léčkou je *vzdalování se od této brány*. Dochází k tomu, když se schováváme ve svých ubohostech, neustále probíráme a spojujeme mezi sebou tato negativa, a přitom se propadáme do stále temnějších sklepení své duše. Důvěrně se pak sblížíme se smutkem, který nechceme,

a přitom malomyslníme a slábneme před pokušeními. Děje se tak proto, že zůstáváme sami se sebou, uzavíráme se a utíkáme před světlem, ačkoli nás osvobozuje pouze Pánova milost. Nechme se tedy smířit, slyšme Ježíše, který říká znaveným a utiskovaným: „*Pojďte ke mně*“ (Mt 11,28). Nezůstávejme sami v sobě, nýbrž jděme k němu! U něho je občerstvení a pokoj.

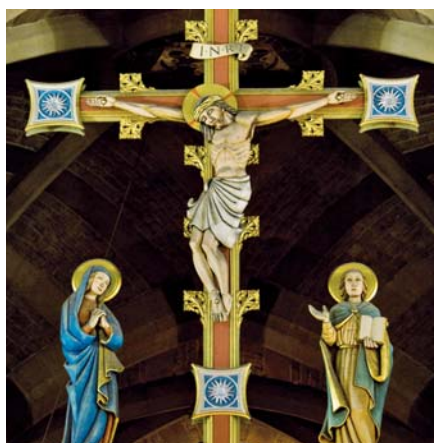

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Mějme pohled upřený na Ukřižovaného. On nás miluje a zve, abychom se nechali smířit s Bohem, vrátili se k němu a znovu našli sami sebe.

Této bohoslužby se účastní *misionáři milosrdenství*, aby přijali posláni být znamením a nástrojem Božího odpuštění. Drazí bratři, pomáhejte otevírat brány srdcí, překonávat ostych a neutíkat od světla. Ať vaše ruce otcovsky žehnají a pozvedají bratry a sestry a skrze vás ať Otcův pohled a ruce spočinou na jeho dětech a ošetří jejich rány!

Hřích nás vzdaluje od Boha

Druhé Boží pozvání je od proroka Joe-
la: „*Vraťte se ke mně celým svým srdcem*“

(srov. Jl 2,12). Je-li třeba se vrátit, pak to znamená, že jsme se vzdálili. Toto je tajemství hříchu: vzdálili jsme se *od Boha, od druhých, od sebe samých*. Není těžké si toho všimnout: všichni vidíme, s jakou námahou se snažíme mít opravdovou důvěru v Boha, svěřovat se Bohu jako Otcí, beze strachu; jak obtížně máme rádi druhé a jak snadno o nich smýšlíme špatně; co nás stojí konání našeho pravého dobra, když jsme přitahováni a sváděni tolika materiálními skutečnostmi, které se nakonec vytratí a ochudí nás.

Tři léky, které uzdravují z hříchu

Vedle těchto dějin hříchu zahájil Ježíš dějiny spásy. Evangelium, kterým se začíná postní doba, nás zve, abychom byli jejich protagonisty a přijali tři pomůcky, tři léky, které uzdravují z hříchu (srov. Mt 6,1–6.16–18).

Za prvé *modlitbu*, výraz otevřenosti a důvěry v Pána: je to osobní setkání s ním a zkracuje vzdálenosti vytvořené hříchem. Modlit se znamená říci: „*ne-jsem soběstačný, potřebuji tebe, ty jsi můj život a moje spása*“. Za druhé *dobročinnou lásku*, abychom ve vztahu k druhým překonávali odcizení. Pravá láska totiž není zevnější skutek, nespočívá v paternalistickém darování něčeho pro klid vlastního svědomí, nýbrž v přijetí někoho, kdo potřebuje náš čas, naše přátelství a naši pomoc. Je to život ve službě přemáháním pokušení činit zadost sami sobě. A za třetí *půst*, pokání za osvobození ze závislosti na tom, co pomíjí, a cvičení se ve větší vnímavosti a slitovnosti. Je to pozvání k jednoduchosti a sdílení: odebrat si něco ze svého stolu a svých dober, abychom znovu našli pravé dobro svobody.

Příhodný čas

„*Obraťte se ke mně celým svým srdcem – praví Hospodin*“ (Jl 2,12) –, nikoli jen vnějším skutkem, nýbrž z hloubi nás samotných. Ježíš nás totiž volá, abychom důsledně a autenticky žili modlitbu, dobročinnou lásku a pokání a přemáhali po-

krytectví. Kéž je postní doba příhodným časem „prořezávání“ falše, mondénnosti a lhostejnosti, abychom si nemysleli, že všechno jde dobře, když se máme dobře; abychom pochopili, že platí nikoli uznání, vyhledávání úspěchu či souhlasu, ný-

brž čistota srdce i života; abychom znovu objevili křesťanskou identitu, tedy *lásku, která slouží, nikoli sobectví, které slouží sobě*. Vydejme se na cestu společně jako Církev přijetím popelce – i my se v prach obrátíme – a mějme pohled upřený

na Ukřižovaného. On nás miluje a zve, abychom se nechali smířit s Bohem, vrátili se k němu a znovu našli sami sebe.

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Mezititulky redakce)

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Gjon Shllaku OFM a Anton Harapi OFM

Kněží a řeholníci literárně činní zaujmají v albánské kultuře 20. století zvláštní místo. Řada jejich děl patří k základním pilířům albánské literatury, např. historický epos *Horské gusle františkána Gregje Fishty*. O to víc tragická je skutečnost, že mnozí tito přední spisovatelé, překladatelé a publicisté prožili v době komunismu kruté věznění, nebo byli dokonce popraveni.

P. Gjon Shllaku OFM

Narodil se 27. července 1907 v Shkodře. V rodném městě absolvoval základní i střední školu, přičemž obě instituce spravovali řeholníci z řádu františkánů. To výrazně ovlivnilo jeho další životní rozhodování. Do noviciátu františkánského řádu vstoupil 4. října 1922, věčné sliby složil po předchozí formaci v září 1928. Teologická studia absolvoval v Nizozemsku, kde byl také 15. března 1931 vysvěcen na kněze. V dalších studiích filosofie pokračoval na univerzitě v Lovani v Belgii. Doktorát filosofie získal na Sorbonně v Paříži, kde studoval v letech 1936–1937. Díky svému rozsáhlému vzdělání patřil k duchovní elitě františkánského řádu. Po návratu do vlasti začal působit jako profesor filosofie na lyceu Illyricum, provozovaném františkány v Shkodře. Brzy se začal věnovat také publicistické činnosti – stal se šéfredaktorem časopisu *Hylli i Dritës* (Jitřní hvězda), kde zveřejnil řadu studií, polemik, kritiky. Zaměřoval se také na působení mezi mládeží, a to v rámci sdružení „Antonianum“. V době italské okupace Albánie v letech 1939–1943 byl znám svým antifašistickým smýšlením.

Snažil se podporovat národní identitu Albánců, albánský jazyk i kulturu –

P. Gjon Shllaku OFM. Foto: <http://www.zemrashqiptare.net>

vydával historická, filosofická díla i jazykovědné práce. V souvislosti s útoky proti katolické církvi byl P. Shllaku zatčen přímo ve třídě během své přednášky v lednu 1946. Během vyšetřování byl mučen a nucen k přiznání, že se podílel na protistátní činnosti a organizování protikomunistické Křesťanskodemokratické strany. 22. února 1946 byl souzen u vojenského soudu ve Shkodře v procesu spolu se dvěma jezuity – otcem Giovannim Faustim a otcem Danielem Dajanim, a dalšími duchovními a katolickými laiky. Byl odsouzen k trestu smr-

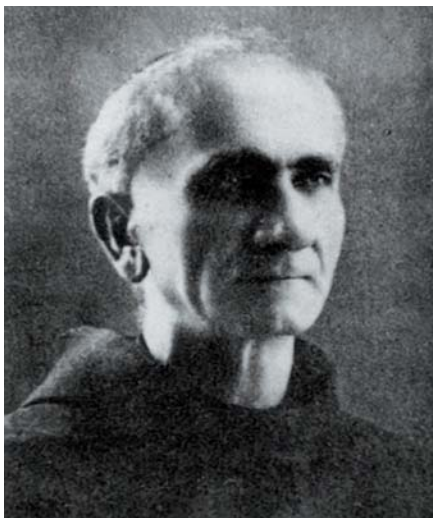
ti. 4. března 1946 byli odsouzení odvezeni ke katolickému hřbitovu ve Shkodře, postaveni ke zdi před popravčí četou a zastřeleni. Na neznámém místě tohoto hřbitova byli také pohřbeni. S tímto světem se měl Otec Shllaku rozloučit slovy: „Sbohem bratři františkáni. Ať žije Kristus Král, odpouštím našim pronásledovatelům.“

Anton Harapi OFM

Narodil se 5. ledna 1888 v obci Shiroka nedaleko Shkodry, kde získal základní vzdělání. Středoškolská studia absolvoval na klášterních školách františkánského řádu v Meranu a Hallu v Tyrolsku. V roce 1904 vstoupil do františkánského řádu, v únoru 1909 složil řeholní sliby. Duchovní formaci absolvoval nejprve ve františkánském semináři ve Shkodře, studia filosofie a teologie ve Vídni a v Salzburgu. Teologii studoval také v Římě. Na kněze byl vysvěcen 29. června 1910. Své kaplanské působení zahájil v albánských venkovských farnostech v Dukagjini a v roce 1918 v oblasti Gruda na hranici s Černou Horou na severu země. V horských oblastech konal obětavě svou kněžskou službu, pomáhal venkovským zajistit základní potřeby, nasazoval svůj život při epidemii chole-

ry. Po první světové válce se angažoval rovněž v národních otázkách, mimo jiné byl spoluautorem memoranda adresovaného Versailleské mírové konferenci s žádostí o připojení příhraničních oblastí Hoti a Gruda k Albánii. Začátkem 20. let spolupracoval v politických aktivitách Národní strany s ministrem školství Luigjem Gurakuqim či řádovým spolupratrem a poslancem Gjergjem Fishtou. Podporoval vlastenecké snahy o sjednocení albánského národa a překonání klanových a náboženských rozdílů. V letech 1923–1931 učil na františkánském lyceu v Shkodře a stal se i jeho ředitelem. Věnoval se rovněž spisovatelské činnosti. Byl redaktorem a spoluzakladatelem filosoficko-teologického časopisu *Hylli i Dritës* a přispíval do něj texty filosofickými a pedagogickými.

Už ve 30. letech varoval albánskou společnost před nebezpečím nástupu komunismu v zemi. Země prožívala za druhé světové války složité období. Nejprve byla v roce 1939 okupována Itálií, po jejich kapitulaci zavládla v zemi chaotická situace. V září 1943 převzali moc v Albánii Němci. Ti se snažili získat albánský národ na svou stranu a obnovili formální nezávislost země. Okupační

P. Anton Harapi OFM. Foto: <http://ulqini-online.com>

správa také iniciovala vznik regentské rady, která měla být složena ze zástupců všech denominací v zemi. Za katolíky byl do ní jmenován právě otec Harapi, který vnímal tuto pozici jako cestu k obnově albánské suverenity a jednoty národa, přestože byl levicovými partyzány varován, aby tuto funkci nepřijímal. Po roce činnosti na tento úřad otec Harapi rezignoval. Poté, co se začala německá vojska stahovat v roce 1944 z Balkánu, nabídl nacistický pověřenec pro Balkán Her-

man Neubacher možnost útěku ze země, ale otec Harapi odmítl, s tím že přijme Boží vůli a chce nadále sloužit svému národu. V roce 1945, když se moci v zemi zmocnili komunisté, byl otec Harapi zatčen a postaven před soud. Vojenský soud v Tiraně jej 4. února 1946 spolu s dalším členem regentské rady Lefem Nosim a bývalým premiérem Maliqem Beyem Bushatim odsoudil k trestu smrti. Byl obviněn, že zradil svůj národ i Církev, že spolupracoval s okupanty a způsobil bratrovražednou válku. Otec Harapi byl zastřelen u zdi hřbitova na okraji Tirany 15. února 1946 a pohřben na neznámém místě.

Jeho poslední slova v závěrečné řeči před soudem zněla: „*Jestliže sloužit Bohu a vlasti, vzdělávat mládež, lid, obětovat se pro ně a bojovat pro vlast a víru je dnes považováno za slabost a zradu, pak nejen já, ale všichni albánští františkáni budou považovat za čest být zastřeleni.*“

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

POLSKÉ VOLBY A NOVÝ SOCIÁLNÍ KONZERVATISMUS VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Sociální konzervativci v celém západním světě oslavují vítězství strany Právo a spravedlnost v podzimních polských volbách. Zdá se to být jako konzervativcův sen.

Sociální konzervativci v celém západním světě oslavují vítězství strany Právo a spravedlnost (PiS) v podzimních polských volbách, jež se uskutečnily v neděli 25. října 2015. Zdá se to být jako konzervativcův sen: země s politickým spektrem, které sahá od středopravicových stran k pravicovým, bez zastoupení levice v parlamentu. Ale v politice dochází k různým zvrátům a toto vítězství,

stejně jako všechna ostatní, bude pouze dočasná.

Konzervativci budou ovládat dvě demokratické větve moci v Polsku: výkonnou a zákonodárnou. Ale levicové tendence vždy ovládají nedemokratické větve: soudní a („čtvrtou větev“) úřady veřejné správy. Po mnoho let to platilo v USA, často v Británii a nyní v Polsku. Arénou, v níž bude nutno stavět

na tomto vítězství a krotit dlouhodobé levicové směřování (údajně nevyhnutelný „pokrok“), jsou média, kde bude nezbytné zapojit se do bitvy myšlenek, a to znamená, že je třeba začít v akademické sféře.

Konzervativní akademický svět

Polský akademický svět je poměrně konzervativní a občas důrazně konzervativ-

ní. I média mají konzervativní prvky. To skýtá potenciál k vytvoření dlouhodobého intelektuálního rámce pro odolávání levicovým vlivům, které nyní proudí ze Západu.

Ale konzervativnímu akademickému světu dnes všude chybí jasný směr. Někdy se zdá, že uvízl v době studené války a bitev proti socialismu a komunismu. Na západních univerzitách jsme se stali příslovečnými generály bojujícími ve válkách minulosti: zabýváme se svobodnou tržní ekonomikou a politickými teoriemi, které zřídka upoutají fantazii mnoha lidí. Ve střední a východní Evropě konzervativní intelektuálové až příliš často hledají ideje u anglofonní pravice.

Co zajímá obyčejné Poláky

Napadá mě, že obyčejní Poláci se více zabývají sociálními otázkami: náboženskou vírou, tradičními hodnotami, rodinou a manželstvím. Možná se jako vždy politicky obávají Východu, ale mnozí vidí zhoubné kulturní vlivy přicházející ze Západu. Ostatně tyto záležitosti nyní představují nárok Polska na světové prvenství. Namísto překládání myšlenek z anglofonního světa mohou polští intelektuálové zvážit svou potenciální pronikavou roli těch, kdo formulují asertivní nový sociální konzervatismus.

Předvoj levicové ideologie již není ekonomický; je sociální a sexuální. Anglofonní a západní konzervativci to nechápou nebo tomu nevěnují pozornost, a nejsou s to formulovat ucelenou odpověď. Spíše než aby napodobovali naše neúspěchy, mají polští intelektuálové příležitost rozvíjet svou vlastní kritiku Západu i zbytku světa.

Sociální konzervatismus

Sociální konzervatismus se nyní zdá být východoevropským exportním průmyslem, nebo by se jím mohl stát: Nesouhlas se západní levicovou ortodoxií není vždy konzistentní, když jej vyjadřují tak rozdílní politici, jako je Viktor Orbán v Maďarsku, Václav Klaus v České republice nebo Ján Čarnogurský na Slovensku. Ale úlohou intelektuálů je formulovat a vyjadřovat někdy nekonzistentní, avšak platné názory lidí, a to v konstruktivní a morálně obhajitelné podobě.

Sociální konzervatismus je rysem polské a středo- a východoevropské politické kultury, která je široce sdílena po celém světě – ba je dokonce „výchozím“ pohledem na lidstvo – mimo Západ. Příležitost exportovat myšlenky do světa, zejména na globální jih, znamená, že možnost stát se globálním intelektuálním vůdcem vůbec není nadsázkou.

Možná je na čase, aby Polsko a střední a východní Evropa začaly Západu nabízet ponaučení o úloze učenců a hledání pravdy.

Kostel sv. Martina ve Varšavě
Foto: Flickr, archer10 (Dennis) (CC BY-SA 2.0)

Zásadní otázky dnešní doby

Stanovování takovýchto intelektuálních trendů by mohlo probíhat v rámci existujících akademických disciplín. Konzervativní politologové dnes všude kupodivu mlčí k otázkám rodiny, manželství a sexuální politiky. To jsou zásadní otázky dnešní doby, a jejich řešení by mohlo způsobit, že politická teorie bude mít význam pro život mnoha lidí. Rodina je v podstatě hospodářskou jednotkou – nejzákladnější hospodářskou jednotkou společnosti – jejíž současné oslabení je

pravděpodobně zodpovědné za velkou část ekonomického oslabení Západu v posledních letech. Další oblastí postrádající intelektuální soudržnost jsou lidská práva, kde se teoretici musí ptát, co jsou to legitimní lidská práva a jak byla agenda lidských práv zpolitizována radikálními ideologiemi.

Nabízet ponaučení Západu

Některé další otázky, které stojí za zvážení: Proč je prospěšné mít silnou náboženskou víru při konfrontaci s hrozbami, jako je komunismus, fašismus a nyní sexuální ideologie? Jaká je přesně role manželství (nebo případně dalších církevních svátostí) ve svobodné společnosti? Co přesně je špatné na manželství osob stejného pohlaví z hlediska civilizační role manželství a rodiny? Proč by se o to měl průměrný člověk zajímat?

Na Západě dnes tyto otázky řeší obhájcí, nikoli učenci. Jistě, takovéto otázky jsou na západních univerzitách z velké části tabu, a když se jimi intelektuál zaměstnaný na vysoké škole bude příliš zabývat, může to pro něj mít za následek ztrátu zaměstnání. Ale to (zatím) není případ Polska a zbytku střední a východní Evropy.

Devadesátá léta 20. století jsem strávil jako „akademický misionář“ ve střední Evropě, jako jeden z mnoha jsem šířil evangelium západních společenských věd. Ale stejně jako bývalé kolonie v Africe a Asii nyní posílají misionáře do západní Evropy a Severní Ameriky, je možná na čase, aby Polsko a střední a východní Evropa – sídla několika z nejuznávanějších akademických pracovišť na světě – začaly Západu nabízet ponaučení o úloze učenců a hledání pravdy.

Stephen Baskerville

<https://providencemag.com>

Přeložil Pavel Štíčka
(Mezitimulky redakce)

Stephen Baskerville,
profesor politologie
na Patrick Henry College
a hostující profesor na
Jagellonské univerzitě

NĚKOLIK ÚSKALÍ RESPEKTU K RESPEKTU

Portrét jedinečného liberálního časopisu, od kterého čtenáři ani teď neodcházejí

Český „mediální svět“ začíná být v morálně-kulturních otázkách o poznání levicově liberálnější než většina obyvatel. Někteří už mu kvůli tomu přestávají věřit. Zajímavé ale je, že vlajkové lodi liberálů, časopisu *Respekt*, v době stagnace tištěných novin za minulý rok naopak počet čtenářů vzrostl o 10 procent, na 162 tisíc.

Co je toho příčinou? *Respekt* založený 18. listopadu 1989 se od počátku profiluje „jako liberální, kritické médium, které věří ve svobodu lidského ducha“. „Snažíme se dělat časopis, který popisuje svět v jeho pestrosti. Snaží se nemít předsudky. Je zaměřen prodemokraticky, protitotalitně a antikomunisticky,“ popsal své periodikum zástupce šéfredaktora Petr Třešňák v roce 2013.

A čtenáře definoval jako lidi v produktivním věku, elity a vzdělance. „Čtou nás lidé, kteří mají kritické myšlení a chtějí jej s pomocí časopisu kultivovat.“ *Respekt* je kreativní a čtivý, zdravě drzý, snaží se jít do hloubky a vidět věci v historických souvislostech, má kvalitní editorskou práci, pestrý výběr témat, umí odlišit podstatné od detailu, má zájem o globální otázky, většinou čerpá z důvěryhodných zdrojů, je cenný množstvím názorových textů a poctivých reportáží přímo z místa děje včetně nebezpečných území v cizině. Občas poskytne prostor i konzervativcům jako Roger Scruton nebo Roman Joch. Není typem pasivního časopisu, který jen přebírá to, co hýbe světem, ale sám také některá témata nastoluje.

Jeho přitažlivost zřejmě v první řadě spočívá v jakémsi mladistvém entuziasmu, že – řečeno s nadsázkou – když budeme jezdit elektromobilem, snížíme propast mezi chudými a bohatými, nakoupíme fair-trade, budeme internacionální, zbouráme předsudky, nebudeme fackovat děti a budeme oplývat tolerancí, bude svět lepší. Těto snaze se časopis kromě neutrálního informování jakoby sám snaží pomoci, a to zúženým výběrem oslovených osobností a témat tak, aby se na nich mohl lépe profilovat.

Umožňuje mu to i fakt, že dominantní volnější reportážní styl přesahuje i do zpravodajství, které na rozdíl od deníků není zcela čisté v tom, že by autor zcela od článku „ustoupil“ a nijak zdroje nehodnotil. Do článků se tak dostává i náhled autora, resp. nerozlišíme ho od názoru jiných. Třeba v textu o návštěvě ombudsmanky v uprchlickém zařízení v Bělé najdeme bez citace slova: „Prostor

Foto: Flickr, ScaarAT (CC BY-NC 2.0)

byl překryt svařovaným pletivem, které leželo přímo na střeších buněk, což úzkostný dojem z prostředí ještě umocňovalo.“ Dojem je zřejmě autorův osobní, ale jeho zasazením do zpravodajství jako by získával obecnou platnost.

Podobná ukázka je zde: „Rozčarování vzbudil papežův přístup k odhaleným sexuální skandálům. Místo důkladné analýzy příčin zločinů, k nimž zjevně přispěla uzavřená a hierarchická mocenská struktura katolických institucí.“ (*Respekt* 8/2013) Autor tu opět hodnotí, což je v jiných novinách vyhrazeno pro publicistiku, ne pro běžné zpravodajství. U *Respektu* oba žánry částečně splývají.

Co se týká témat, vyzdvihuje týdeník tradiční liberální záležitosti jako

decriminalizaci lehkých drog, ekologii, alternativní medicínu a školství, domácí porod, zdůrazňování práv menšin a rovnost pohlaví, dobrovolnictví, ochranu zvířat atd. Ruku v ruce s tím jde zvýšená kritičnost k institucím a autoritám – konkrétně k úřadům a „sekretariátům stran“, armádě, policii (kritizované za to, že buď zasáhla, či nezasáhla – podle toho, proti komu), ústavům „s mřížemi“ – psychiatrickým léčebnám, ústavům sociální péče, dětským domovům, zoo –, zvláště školám, povinnému očkování, církvi, ale třeba i myslivcům a lesníkům, kteří obhajují kácení po kůrovci, a zbytkům pevných zásad ve školství.

Ačkoli tedy časopis kritizuje ty, kdo si potřebují najít nějakého nepřítele, on sám k tomu, i když sofistikovaněji, má také určitý sklon. Už jen tím, že osoby, které se proti výše uvedeným institucím, ale i konvencím a předsudkům bouří, vykresluje často mnohem sympatičtěji než protistranu.

Ve snaze bourat stereotypy a tradice jako by zaznívalo levicové rovnostářství, i když *Respekt* není názorově levicový jako třeba *Právo* a drží se antikomunismu a odporu vůči Rusku a Číně. Ale například redaktorka Silvie Lauder se raduje z toho, že ženy na Islandu stávkovaly, aby dosáhly rovnosti pohlaví. Nebo

Ačkoli *Respekt* kritizuje ty, kdo si potřebují najít nějakého nepřítele, on sám k tomu, i když sofistikovaněji, má také určitý sklon.

s levicovou aktivistkou Apolenou Rychlíkovou udělal *Respekt* velký rozhovor o jejích protestech proti Dobešově reformě školství, kde třeba z otázky „Dnes vás tady na fakultě čeká celonoční rebelie. To by mohlo být zábavné, ne?“ cítíme sympatii redaktora pro tyto radikální postoje.

Nezávislé neřízené střely

Respekt sice nedělá mezi politiky a nepolitiky takový příkop jako jiná média, ale sám k frustraci lidí z politiky přispěl podporováním pocitu, že politiku ovládají zákulisní šibři a že je dobré se proti autoritě vzbouřit. Od roku 1989 se v *Respektu* držela havlovská touha po nadstranické politice a ve shodě s průměrným pražským vzdělaným voličem hledal své „favority“ na pomezí občanské společnosti a politiky – od OF, ODA a US, přes Čtyřkoalici a Zelené až po schwarzenbergovskou TOP 09 (Karel Schwarzenberg byl i vlastníkem listu) a dienstbierovskou ČSSD. (Je férové uvést, že šéfredaktor Erik Tabery na rozdíl od některých jiných liberálních novinářů nevykresluje lidovce jako hady, kteří jdou s každým, ale naopak je občas chválí za realistickou středovou politiku.) Kromě výše uvedených byli dalšími „oblíbenými“ *Respektu* i neziskové organizace jako Transparency International a Rekonstrukce státu nebo iniciativy typu Děkujeme, odejděte.

Jejich protipólem zejména v minulosti byly „zkorumpované strany“ a „kmoťři“, nejvíc jich bylo shledáno v ODS. Odhalení řady politických afér končících rezignací (Gross, „justiční mafie“, Nečas, Bárta) časopis zřejmě posilovalo v další snaze. Ovšem okázalá kritika „kmoťrů“ v protíváze ke sdružením typu Žít Brno bohužel vedla i k tomu, že *Respekt* v zápalu boje třeba přejal dikci Věcí veřejných o politických dinosaurech („Václav Baštýř je jeden z posledních dinosaurů, kteří blokují zákon o veřejných zakázkách“ – říjen 2011). A hlavně bezděčně spoluvyvolal ducha „protikorupčního“ Andreje Babiše. „Není důvod se bát Babiše,“ psal ještě loni redaktor Marek Švehla. Důkladně se roli *Respektu* i jiných médií v tzv. protikorupční revoluci věnuje politolog Bohumil Doležal.

Často oslovovanými zdroji vždy v *Respektu* byly „nezávislé osobnosti“, s korektními, proevropskými, často levico-

vě-liberálními názory, které se mnohdy bouřily proti jádru stran, za něž byly nominovány: Hana Marvanová, Jiří Ruml, Cyril Svoboda, Jiří Dienstbier, Matěj Stropnický, ale i Jiří Pospíšil.

„Řadovými“ hrdiny časopisu pak analogicky jsou různí profesionální protestanti, jdoucí mimo standardní demokratické mechanismy typu voleb. Když něčeho chtějí dosáhnout, demonstrují,

Foto: Flickr, IGMetallJugendRegensburg (CC BY 2.0)

Respekt je velmi citlivý na to, co by mohlo vadit menšinám. Ale netrápí ho to, co může vadit menšinovým katolíkům či rodičům, kteří odmítají třeba prosazovanou sexuální výchovu.

píší petice, stávkují a umí využít mediální nátlak – a *Respekt* jejich aktivistické jevy vítá jako důkaz občanské společnosti. A články pak občas připomínají obraz „hodný nespokojený aktivista kontra zlý úřad (instituce, politik)“.

Takový typický střet rebela s institucí je popsán třeba u protestu proti radnici v Lysé nad Labem (*Respekt* 2/2012). Policie je v článku kritizována, že si dovolila prověřit svolavatele demonstrace, který vybízel lidi, aby „se vybavili přesvědčo-

vacími nástroji jako palice, vidle, kosy a pochodně“. Redaktorka Hana Čápková to glosuje (i když opět jde o zpravodajský článek – viz výše) tak, že si na svou stranu přivlastňuje veřejnost: „Převážná část veřejnosti (*jak to ví, že převážná? – pozn. aut.*) se diví, proč policie věnuje tolik sil nevinné recesi, znepřijemňuje svobodný projev názoru a dusí spontánnost života.“

Respekt také kritizuje zastupitele, že víc nezatahují do rozhodování veřejnost – jako kdyby nebyli zvoleni právě proto, aby veřejnost *zastupovali*. Takto je podrobena kritice například plzeňská radnice za to, že „bez účasti veřejnosti“ schválila stavbu centra Amádeus (*Respekt* 41/2012), ačkoli vše proběhlo podle zákonů.

Referendum jen pro někoho

Drobný rozpor v liberálních postojích vidíme v tom, že *Respekt* má rád referenda (v tom se shoduje s jím nemilovaným Milošem Zemanem), ale jen některá. Když bojují proti úřadu či developerovi, tak referendum chválí, ale vadí mu, když ho pořádají chorvatští katolíci o sňatcích gayů. Ti totiž podle Martina M. Šimečky (50/2013) na rozdíl od občanských aktivistů bojujících za práva menšin „jednu menšinu z přístupu k některým právům vylučují a prvky přímé demokracie využívají proti podstatě občanské společnosti a rovnosti jejích členů“. Šimečka dokonce lituje, že Brusel k aktivitě chorvatských katolíků „mlčel“.

Rozdíl je i v tom, že *Respekt* chválí obce, které chtějí zrušit herny, ale kritizuje severočeské obce, které si ve snaze zlepšit pořádek odhlasovaly vyhlášku, že se ve městě nesmí vyesedávat. Ano, vyhláška je zoufalá, ale *Respekt* nemá pochopení pro důvody, které k tomu obce vedly – a podsouvá jim nepřímou diskriminaci bezdomovců a Romů. Obecně je časopis velmi citlivý na to, co by mohlo vadit menšinám. Ale netrápí ho to, co může vadit menšinovým katolíkům či rodičům, kteří odmítají třeba prosazovanou sexuální výchovu.

A další příklad dvojího metru. *Respekt* žádal propuštění sociální pracovníce, která v médiích o matce romských paterčat utrousila, že neumí šetřit s jídlem. Prý to nesměla říct veřejně. Přitom *Respekt* pod heslem otevřenosti tlačí úřady ke zveřej-

ňování všech smluv a rád publikuje řadu neveřejných informací – třeba v kauze „norských dětí“ píše, že „Denis měl krev ve stolici a rozšířený konečník“, a nejčerstvěji (i díky sdílným zdrojům z bezpečnostních složek) uvedl údajnou výši výkupného za dívky unesené v Pákistánu.

Učitelé potřebují kurzy psaní

Občas má *Respekt* neliberální sklon umravňovat ostatní média. Tak šéfredaktor Erik Tabery vypeskoval šéfredaktora *MF DNES* Jaroslava Plesla za to, že se zastal protiislámského aktivisty Martina Konvičky: „Lidé v médiích by neměli zapomínat na svou primární roli a tou je věcně informovat a nešířit ve společnosti paniku (...). Plesl ponořil svůj list do odpudivé stoky.“ Podobně *Respekt* sepsul *MF DNES* za to, že našla klady na koncertu Daniela Landy nebo se věnovala řádění opilých dánských studentů v Praze. To druhé redaktor Petr Třešnák označil za „mediální bublinu“ a pochválil rodiče za to, že ke svým dětem přistupují „s důvěrou a bez represe“, což je „pozoruhodná a prozíravá tolerance“.

Občas *Respekt* také podsune špatný úmysl. Třeba Martin M. Šimečka roku 2007 „prokoukl“ tehdejšího ministra Petra Nečase: „Nečas ani jednou nezmiňuje Romy – je politicky korektní – ale když zmiňuje dlouhodobě nezaměstnané, mluví ve skutečnosti především o nich.“

V umění *Respekt* pod záštitou umělecké svobody obhajuje i díla vybočující z normálnosti. Ale běda, když režisér Filip Renč v Sanitce podle kritika Kamila Fily ukazuje nevhodné stereotypy Romů a muslimů. Tam umělecká svoboda končí a kritik režisérovi radí „osázet svět příběhu různou mírou asimilovaných a integrovaných příslušníků menšin“.

Nesoulad vykazuje *Respekt* i ve školství. Kritizuje jeho údajnou selektivnost (a obviňuje ho, že posílá Romy do zvláštních škol), a přitom fandí alternativním a výběrovým školám typu víceletých gymnázií, které odsávají talenty ze ZŠ. Nezajímá ho rostoucí nekázeň a klesající úroveň znalostí, hlavně když žáci umí říct svůj názor a když jich co nejvíc půjde na vysokou školu.

„Čeští učitelé nechají děti něco psát a nikdy s nimi o textech nemluví. Ani

na celotřídní debaty nad texty nebývá čas, i když právě to děti nejvíc baví. Nehledě na to, že kurzy srozumitelného psaní by potřebovali sami kantoři,“ kritizuje učitele Marek Švehla (7/2015). *Respekt* by zrušil státní maturitu a další testy, hlavně aby děti výuka bavila a nemusely se „biflovat“ a aby se zmírnila hierarchie učitel-žák.

Vatikán v rozkladu?

V církvi pak *Respekt* analogicky straní těm, kdo chtějí „pokrokem a demokraticí“ odstranit údajná tabu a předsudky. Pro komentování si *Respekt* vybírá kritiky církve: Ivana Štampacha, Martina C. Putnu nebo Jana Jandourka. Řadu let mu byl „disidentskou“ autoritou i Václav Malý, ale zájem o něj opadl, když se stal biskupem a když se zúčastnil koncertu Daniela Landy. Zvláštní statut má v *Respektu* Tomáš Halík – na jednu stranu ho vidí jako církvi trpěného rebela s liberálními názory, na druhou stranu ho seřvou, když odmítne dělat hrdiny z redaktorů *Charlie Hebdo*, kteří nemají úctu k žádnému náboženství.

Při odchodu Benedikta XVI. z papežského úřadu *Respekt* napsal, že to bylo „jedno z jeho nejrozumnějších rozhodnutí“ a že „Vatikán je v rozkladu“. „Nedá se ani čekat, že by se Benediktův nástupce pustil do reform, po nichž se (*všimněme si toho zobecňujícího* „se“ – pozn. aut.) léta volá, jako je dobrovolnost celibátu, otevření kněžské služby ženám, zavedení demokratických prvků nebo zmírnění postoje vůči homosexualitě či antikoncepci. Papežství i katolictví se stalo pro vnější svět nepřítelivou institucí, která se stará o svá nesrozumitelná dogmata,“ nastínil tehdy *Respekt* svůj rovnostářský pohled na církev.

Ovšem v černobílém vidění – špatný konzervativní/dobry liberální – se nový papež František nemohl nestát favoritem časopisu (vedle dalajlamy). „Zasvěcení znalci (*Respekt se jimi zaštiťuje, aniž by uvedl jména* – pozn. aut.) Vatikánu vidí pokračování jeho snah napravit pošramocený obraz církve, který mu zanechal nepopulární Benedikt XVI., který zdůrazňoval, že katolíci jsou exkluzivním uzavřeným klubem (*že by to takhle papež opravdu řekl?* – pozn. aut.). František odmítl přepych vatikánských paláců a po-

Odcházení čtenářů – nejen k Parlamentním listům

V současné době nejen v Česku papírové noviny stagnují, a to bez ohledu na migraci a jiné aktuální události. Obecně roste nechuť k informacím mimo povrchního infotainmentu a schopnost je třídit. Mladí místo novin čtou cosi na webu. Vydavatelé novin šetří a na malém trhu se hůř drží kvalita. S novými technologiemi se těžiště kvalitních médií ze zpravodajství přesouvá k publicistice, v módě jsou blogy.

Co se týká odchodu čtenářů kvůli nesouhlasu s názory prezentovanými v médiích, má tento důvod hlubší souvislost. Ve většině českých médií krátce po Listopadu zavlád obdiv k nové garnituře, silný antikomunismus a liberální duch ve stylu „vše je dovoleno“. Postupně začala média být k novému režimu kritičtější, někdy i kopírovala rozčarování z polistopadového vývoje, nicméně většinou dál zastávala jakýsi porevoluční étos, kritičnost vůči Rusku a obdiv k názorům přicházejícím z EU. Kromě místních „neideologických“ novin se nejen česká média stala čtvrtou velmocí v prosazování levicově liberálních názorů v morálně-kulturních tématech – spolu s umělci, humanitními univerzitami (viz Roger Scruton, *Kontexty* 3/2015) a neziskovkami. Sami novináři jsou nejen většinou absolventi humanitních oborů, ale už i z povahy své práce mají rádi nové věci a netradiční názory, nelíbí se jim pravidelnosti a konvence.

Kam míří čtenáři odcházející od novin z „ideových“ důvodů? Zřejmě v lepším případě na konzervativnější servery novinářů odešlých z Babišových novin, v horším případě na neozdrojovaná videa na sociálních sítích a ultrapravicové nebo naopak prokremelské a jakkoli konspirační servery.

Hodně čtenářů odešlo na *Parlamentní listy*, kterým dál roste čtenost. Někteří je považují za žumpu, ačkoli ony jen do extrému rozšířily výběr citovaných lidí a vyloučily střed. Na rozdíl od jiných novin navíc jejich redaktori nekomentují výroky oslovených osob, čímž jen posilují zdání objektivity. Není to tedy běžný bulvár, ale paradoxně do extrému dotážené liberální zpravodajství, kterého jiná média nedosáhnou proto, že mají – často účelově – zúžené spektrum zdrojů. Toto spektrum část médií v poslední době v reakci na kritiku veřejnosti rozšířila i o odpůrce migrace. Otázkou ale je, zda to odpadlé čtenáře donutí vrátit se.

tlačil morální dogmata, kterými církev dráždila liberály.“ (*Respekt* 51–52/2013)

Není pak divu, že *Respekt* žádá, aby se katolíci omlouvali za různé věci – včetně „kolonizace“ původních indiánských kmenů. Ačkoli si časopis zakládá na „vidění věci v souvislostech“, u tohoto tématu nenapsal, že řada indiánských kmenů měla v té době krvavé rituály a právě církev je od nich odrazovala.

Podobný případ „selektivního vidění“ *Respekt* uplatnil při psaní o skupině Pussy Riot, která jako by ho zaujala dvojnásob: za protest proti Putinovi i proti církvi. Jindy tolik souvislosti zdůrazňující časopis neuvedl, že členka Pussy Riot Naděžda Tolokonniková se „proslavila“ v rámci jiné skupiny veřejnou souloží, kterou byly nuceny vidět i kolemjdoucí rodiny. Přitom třeba *Lidové noviny* tuto souvislost zmínily, ale *Respektu* se zřejmě nehodila do jím vykresleného obrazu „morálně silných rebelů“.

U témat migrační krize pak najedeme „odstínění“ rizik nalezením jiného viníka nebo obrácením zrcadla na „nás“. Třeba Silvie Lauder v souvislosti se silvestrovskými událostmi v Kolíně nad Rýnem píše, že osahávání se děje i u dívek na českých základních školách: „Než se tedy začneme strachovat, že naše ženy budou napadat cizinci, měli bychom se zajímat o to, co sami tiše tolerujeme.“ Podobně Martin M. Šimečka píše, že politici ve střední Evropě „nechtějí hranice uzavřít kvůli uprchlíkům, ale kvůli nám, aby nám mohli snadněji vládnout“.

Zajímavé je, že přestože *Respekt* kritizuje Čechy za zbytečnou paniku kvůli uprchlíkům, čtenáři od něj evidentně neodcházejí. Ty přitom k výše zmíněnému odklonu od novin může vést právě údajná bagatelizace rizik migrace nebo označování jejich kritiků za xenofoby. *Respekt* je ale rozumný v tom, že se vyloženě k nálepkování a degradaci odpůrců

migrace (a vůbec názorových protivníků) neuchyluje. A nastavování zrcadla jeho čtenářům zjevně nevádí.

Nejspíš jsou s jeho názory silně ztotožnění anebo si je aspoň rádi přečtou, líbí se jim vyhraněnost *Respektu*, berou časopis za svůj a je pro ně prestiž ho číst. A to navzdory výše uvedeným věcem, které v něm nyní našel autor tohoto článku, jinak též bývalý dlouholetý čtenář a předplatitel *Respektu*, který se ale postupem let s časopisem názorově rozešel a dnes mu spíš přijde smutné, že v Česku není žádný konzervativní časopis (bez konfesního vyhranění), který by byl aspoň z poloviny tak jedinečný a nápaditý jako *Respekt*, ovšem na druhé části názorového spektra.

Jan Mazanec

Jan Mazanec,
publicista

DESET VĚCÍ, OD KTERÝCH SE MŮŽEME POSTIT MÍSTO ČOKOLÁDY

Změna obvyklé praxe může přinést nové duchovní ovoce

Čokoládu, bonbony a cukrovinky si během postní doby odříkáme běžně, ale vzdávat se každý rok stejných věcí už může být spíše rutina než oběť. Půst by měl být smysluplným gestem odříkání z lásky k Bohu. Ještě lepší je, když nám pomůže k lepšímu sebeovládání a hlubšímu porozumění různým potěšením, pohodlí a luxusu v našem životě. Chcete-li zkusit něco trochu jiného, zvažte následující možnosti.

1) Čas strávený před obrazovkami a s digitálními přístroji

Většina z nás je do značné míry připoutána ke svým přístrojům a digitálním médiím, takže postní doba je ideální příležitostí si je odříci. Třeba se rozhodnete nesledovat televizi před spaním, přestat náhodně surfovat po webu během dne

Foto: Flickr, Gerg1967 (CC BY-NC 2.0)

nebo až do Velikonoc nenavštěvovat sociální síť. Mohli byste zvážít, že se o víkend zcela obejdete bez obrazovek nebo budete používat smartphone jen pro nejnütnější komunikaci.

2) Negativní vyjadřování a kritika

Jen vzácně se najde člověk, který občas nekritizuje druhé nebo se nezapo-

jí do nějakých negativních rozhovorů. Mnozí z nás sem tam někoho lehce pošouchnou nebo utrousí zbytečnou poznámku a podobně. To, že se budeme postit od takových řečí, se mnohem snáze řekne, než udělá, ale je to silný akt sebezapření, který nás může změnit k lepšímu.

3) Teplá sprcha

Není nic lepšího než začít den ranní teplou sprchou, ale zvažte, že byste mohli snížit teplotu vody a spokojit se s vlažnou nebo studenou sprchou. Další možností je nastavit časovač a dát si jen krátkou sprchu. (Což samozřejmě bude tím snadnější, čím chladnější bude voda!) V únoru a březnu to může být obzvláště velká oběť. Ale Ježíš za vás zemřel na kříži. Jen to připomínám.

4) Nepodstatné nákupy

Mnoha lidem je zatěžko odříci si nejnovější přístroj, krásné nové boty nebo maličkosti, jako je například gurmánská káva, když se vydají na nákupy. Rozhodněte se, že se během postní doby budete obchodům vyhýbat. Můžete zajít ještě o krok dál a část ušetřených peněz darovat jako almužnu – což je další pilíř postní praxe.

5) Rychlé občerstvení

Američané mají rádi rychlé občerstvení, a toho je často těžší se vzdát než řádného jídla, protože je to pohodlná strava – něco, po čem sáhneme, když jsme ve stresu, unavení nebo si chceme odpočinout. Když si odepřete tento příjemný zvyk, pomůže vám to lépe si uvědomit vaši závislost na Bohu. Také vám to může pomoci shodit pár kilo a ušetřit za potraviny. To sice nejsou skutečné důvody, proč byste to měli udělat, ale další motivace navíc nemůže být nikdy na škodu.

6) Hudba a rozhlasové pořady

Postní doba nás vede k tomu, abychom se ztišili a naslouchali tichému Božímu hlasu. Půst od našich obvyklých hudebních nahrávek, rozhlasových pořadů, podcastů a audioknih je způsob, jak to udělat – zejména, když trávíme čas v autě. Setrvávat v tichosti může být nepříjemné, ale v tichu nalezneme Boha.

7) Pohodlnost

Mám na mysli věci, které děláme z lenosti nebo jen kvůli svému pohodlí – když například používáme výtah, ačkoli můžeme

jít po schodech; když jedeme autem tři bloky, přestože můžeme jít pěšky; když objednáme hotové jídlo, ačkoli můžeme sami uvařit. Použití některých takových vymožeností bude nezbytné, abychom zvládli zbytek našich každodenních povinností, ale které byste si mohli odříci, abyste zapřeli sami sebe, obrátili svou mysl k Bohu a vytvářeli si lepší návyky?

Foto: Flickr, Julie Kenward (CC BY-ND 2.0)

8) Vůně

Toto vám může připadat zvláštní, ale vůně jsou pevnou součástí moderního života a my jsme na nich závislí více, než si uvědomujeme. Mám na mysli bytové osvěžovače, osvěžovače vzduchu v autě, parfémované ubrousky do sušičky, parfém, deodoranty, vonné svíčky a kosmetické produkty. V postní době některé z nich na chvíli odložte nebo použijte neparfémovanou kosmetiku. Není to výzva k tomu, abyste zanedbávali osobní hygienu – to by nebylo projevem velké lásky k bližním a láska k bližnímu je nade vše – ale sebezápor, pokud jde o některá vaše čichová potěšení, může být zajímavým cvičením.

9) Umění

V postní době, zejména během svatého tridua, je v mnoha kostelech stále ještě zvykem zakrývat kříž a sochy. Jednou z výhod této tradice je to, že pomáhá věřícím zaměřovat se na to podstatné a také vede Církev k tomu, aby byla vnímavější na chudobu. Zvažte, zda byste něco podobného nemohli udělat doma. Například zakrýt vaše náboženské obrazy – zejména na Velký pátek – nebo odstranit umělecké předměty či dekorace. Pomůže vám to zamyslet se nad světem bez krásy a umožní vám to ocenit vizuální potěšení, kterým se obklopujete.

10) Veškeré pochoutky

Zapomenout na čokoládu – to je hračka. Naši pravoslavní bratři a sestry se během postní doby postí od cukru, alkoholu a živočišných produktů. To znamená žádné máslo, smetana nebo jogurt ani cokoli s cukrem (včetně sklenky vína při večeři). Žádné hovězí, vepřové ani drůbež. I v případě, že se nechcete vzdát všeho, co normálně jíte, plánujte si jídelníček s ohledem na půst: vařte prostší jídla a zdržte se potravin a přísad, které považujete za dekadentní nebo slavnostní.

Přeji vám plodný půst!

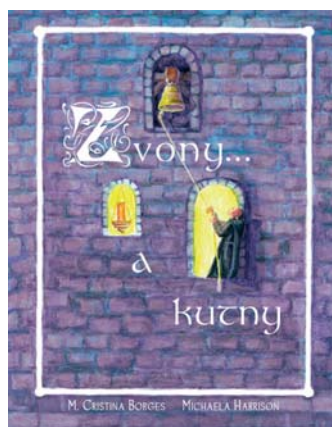
Zoe Romanovská

<http://aleteia.org>

Přeložil Pavel Štíčka

Zoe Romanovská, *lifestyle editorka a video producentka katolické mediální sítě Aleteia.org*

Z nabídky Kartuziánského nakladatelství

JIŘÍ BRAUNER, KARTUZIÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ A VYDAVATELSTVÍ
Kartouzská 6, 612 00 Brno, mobil: 603 247 540, e-mail: jirkabrauner@gmail.com

M. Cristina Borgesová: Zvony a kutny

Kniha pro děti s názvem Zvony a kutny (z angl. originálu *Of Bells and Cells*) napsala M. Cristina Borgesová a ilustrovala Michaela Harrisonová a českým dětem ji přináší Kartuziánské nakladatelství. Přístupným a poutavým způsobem vypráví o tom, co je zasvěcený život, jaké různé podoby může mít a co v sobě obnáší. Vše je ilustrováno příběhy konkrétních postav dávné i nedávné minulosti. Kniha má církevní schválení, a je tedy vhodná např. i jako pomůcka pro výuku náboženství nebo jako dárek k různým příležitostem.

Cena 120 Kč. Více informací, ukázky a objednávky na <http://zvonyakutny.cz/>

CHOVÁME SE NEKŘESŤANSKY?

Díky Bohu za to, že po zbytečných průtazích k nám konečně dorážejí křesťané, kteří jsou na útěku z islámského pekla. Zejména v ledových dnech na počátku roku jsme na ně asi mysleli všichni.

Bohužel nejen v ateistickém Česku jsou komentováni nevrle: luterský farář Gottfried Martens z Berlína si postěžoval v tisku, že mnozí (luterští) biskupové dávají přednost promo-akcím, jako je ubytování muslimů na farách a v jiných církevních objektech. U nás je situace lepší, ale oficiální linie vládních činitelů je jasná: křesťanské uprchlíky zpochybňovat, muslimské migranty přijímat vlídně. I z jistých farářských úst jsme slyšeli, že upřednostňování křesťanů je „nekřesťanské“. Podívejme se tedy do Německa na to, co je křesťanské.

Farář Martens líčí, jaký je osud křesťanů v ubytovacích centrech, a uzavírá: křesťanští konvertité jsou v Německu lidmi třetí třídy. A nejen konvertité. V Berlíně-Steglitzu chtěli dva členové místní křesťanské obce navštívit v uprchlickém centru křesťany. Muslimští ubytovaní je napadli a ztloukli, rvali jim křížky z krku a nadávali jim, že jsou nečistí. Hlásit incident na policii nemá smysl, protože se vždycky najde dost muslimských „svěd-

ků“, kteří ho popřou. Jen v tomto centru došlo k podobnému incidentu už potřetí. Na písemné hlášení nepříjde odpověď.

V čekárně berlínského Úřadu pro zdraví a sociální věci byli muslimové rozhořčeni, že mají čekat v jedné místnosti s „nečistými křesťany“ (ti byli tři). Muslimové si stěžovali arabské ochrance. Ta zahrnula křesťany nejhoršími nadáv-

Proč máme budovat speciální uprchlická centra pro křesťany? Proč prostě nevyhostíme agresivní muslimy?

kami, ztloukla je a na šest měsíců jim uložila zákaz vstupu do Úřadu – kde se vyplácí dávky. Podle faráře Martense je to běžná epizoda. Odpovědní činitelé o tom vědí – a mlčí.

Televize ARD komentovala narůstající násilný tlak muslimských migrantů na křesťanské uprchlíky. Jeden z křesťanských uprchlíků řekl: „Přišel jsem do Německa, abych žil svobodně, ale místo toho tu narazím na radikální muslimy.“ Samozřejmě nejde jen o Berlín. V hes-

enském Oberurselu zmlátila muslimská ochranka uprchlického centra jednoho z křesťanů tak, že musel být přijat do nemocnice. Tvrdila, že tento konvertita z jižního Iránu urazil islám.

Německo na to začíná reagovat budováním speciálních uprchlických center pro křesťany; to je případ Stuttgartu a Kolína. Mnozí se ale ptají – proč máme budovat speciální centra pro křesťany? Proč prostě nevyhostíme agresivní muslimy? V komentářích k podobným událostem se i němečtí katolíci vyjadřují k některým svým biskupům kriticky.

Mnozí mudrcové politici i mediální do omrzení opakují, že pomoc dlužíme jen těm, kdo ji opravdu potřebují. Myslím, že poměrně spolehlivým kritériem je to, jak se zde chovají. A na přednostní pomoci křesťanům trváme ne proto, že jsou to „naši lidé“, ale proto, že jsou skutečně ohroženi. Už podle snímků z jejich příletů je jasně vidět, že v jejich skupinách převažují ženy a děti.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

CO JE TO RODINA?

Z knihy francouzského filosofa Fabrice Hadjadja (6. díl)

Druhou specifičností rodiny je výchovný vztah, který stojí na *autoritě bez kompetence*. Nečeká se, až bude dobrý otec a dobrá matka, aby mohli mít dítě. Jinak by se čekalo pořád. Otcovství nás zaskakuje, protože touha nás směřuje k ženě. Jak spolu obojí souvisí? Biologickou kontinuitou. Avšak fenomenologie jakožto popis prožitku vyjevuje radikální nepoměr, ba dokonce rozpor mezi erotickou touhou a přijetím dítěte. Otcovství není anticípice. Uděluje ho existence po-

tomka, obléká do něho znenadání jako do nepasujícího obleku.

Mají-li se věci takto, pak je možné rozumět výhradám formulovaným v románu *Konec civilizace*: „Proč by ten, kdo se vyspal se ženou, měl mít schopnost vychovat dítě? V čem by jej libido mělo vybavovat výchovnou kompetencí? Holubi zajisté jednají pudově a mají vše, co je třeba k tomu, aby vyvedli svoje holoubata, ale lidé podobným instinktem nedisponují, a pokud se milovali nezodpovědně,

tedy bez reflexe a prezervativu, spíše je to jakožto vychovatele diskredituje.“ Tyto výhrady vedou neúprosně do království inkubátorů a pedagogů a k odpisu pravých rodičů. *Otec* je pak nahrazen *odborníkem* a rodina specializovaným podnikem.

Jak jsme řekli, v rodině nejde v první řadě o *výchovný* projekt, nýbrž o realitu *rodičovství*. Kompetence nezakládá autoritu. Tato autorita je darovaná nehledě na slabosti a okamžitě si osvojuje určitou kompetenci a má svoji vlastní, byť

Foto: Flickr, aarongilson (CC BY-NC-ND 2.0)

paradoxní působnost. Autorita nestojící na kompetenci má sama o sobě hodnotu, která nemá obdoby. Otec jednak ukazuje, že není Otcem s velkým O a že je sám rovněž synem, a musí se tedy spolu se svým synem obracet k autoritě vyšší, než je on sám. A na druhé straně, poněvadž jeho autorita nepochází z nějaké kompetence, nýbrž z obdarování, otec nemůže učinit z potomka svoje stvoření a hodnotit jej podle svojí hodnotové stupnice: musí jej přijmout jako tajemství. A poněvadž jeho autorita je odpovědí na dar života, spočívá podstata jejího uplatňování v potvrzování toho, že existence potomka je dobro, že otec je jeho narozením obšťastněn (jak to vyjadřuje bez automatismu a pokrytectví každá oslava narozenin) a že jeho příchod na svět není marný, nýbrž je nezměřitelnou událostí. Dar, který otec s matkou společně obdrželi, není odborná ani učitelská kompetence: „Jsi naše dítě, je to div, ničím jsme si tě nezasloužili a nic nechápeme; smrt a nespravedlnost existují, ale tvoje čistá tvářička dokazuje, že život je mocnější!“ Toto je ta nejhlubší autorita, která se liší od každé utilitární kompetence. Neučí potomka na základě té či oné kvalifikace, ale vyjevuje mu tajemství jeho existence jakožto obdrženého daru.

Velikým nebezpečím ovšem je, pokud se otec neosmělí přiznat si vlastní nekompetenci a chce se vydávat za odborníka (čímž ze sebe evidentně dělá bývalého otce). Jeho autorita se pak stává autoritářstvím, tajemství se vytrácí a převahu získá-

vá provozní úspěšnost a mondénní výkonnost. Dochází k tomu nezdůvodnitelně a vytváří to nepříznivý a falešný obraz rodiny.

Jiná, subtilnější deviace vzniká v rodině, která upřednostňuje výchovu tím, že staví potomka „do středu“. Françoise Dolto připomíná, že dítě nesmí stanout ve středu, ale má být na periferii, aby

Dar, který otec s matkou společně obdrželi, není odborná ani učitelská kompetence. Neučí potomka na základě té či oné kvalifikace, ale vyjevují mu tajemství jeho existence jakožto obdrženého daru.

mohlo nahlížet svět dospělých; bez tohoto periferního postavení nikdy nebude mít chuť vyrůst. A pokud si své centrální postavení ve světě vybere u matčiny sukně, bude mít potíž obrátit se potom ven, k jiné ženě. Autorita nemající kompetenci spontánně udržuje rodiče v odstupu od výchovného prvenství a brání pedagogické obsesi. Tlačí je k tomu, aby především *byli* než *konali*, a k tomu, aby spíše prokazovali delikátní blízkost než zařizovali školní učebnu.

A nakonec třetí specifičnost řadící se k těm předchozím. V rodině se prakti-

kuje *svoboda postrádající nezávislost*. To je něco, jak jsme již viděli, co není svobodou kontroly nebo čirého rozhodnutí, nýbrž svobodou svolení k tomu, co je dáno. Rodičovský projekt je záhy narušován ekonomikou či rodinnými epizodami, to znamená jak zdola, tak shora, tedy tím, co buď nedosahuje ke svobodnému rozhodnutí, anebo jej přesahuje.

Členové rodiny jsou životně závislí jedni na druhých: děti a rodiče, manžela a manželku nespojuje volba, nýbrž nouze. A stůl, postel a obývací, kde probíhají elementární činnosti jídla, spaní a společného přebývání, jsou podstatná místa nevyskytující se v žádném úřadě. Členové rodiny však závisejí také odshora, protože jeden skrze druhého se stávají součástí dění, které demontuje jejich prognózy. Dosvědčují to antické tragédie, jež jsou vždy inscenacemi rodinných příběhů. A je to obvyklé rovněž v Molierových komediích: *syn či dcera tam mají otce a matku pouze proto, aby je opustili*, založili jinou rodinu a vybrali si partnera, který podle mínění rodičů nezdůvodnitelně není nejlepší.

Rodina se vždy přesahuje, nejenom darem narození, ale také vnějšími smlouvami, z nichž pochází a k nimž směřuje. Existuje tchyně, ale také tchyně vašeho potomka; rozpětí mezi příbuznými vytváří, podle Aristotela, vesnici a pak město.

Tato svoboda bez nezávislosti nás vrhá do dobrodružství a také dramatu, odpovídá svazkům, které nejsou smluvní. Nám by se líbilo žít jenom smluvně, stanovovat vztahy podle vlastní výhodnosti, nasazovat se, když ucítíme příležitost, a vyvázat se, když něco nevoní. Společníka vyměnit lze, ale potomka nikoli. Je možné sprátelit se s někým, kdo je starší než my, ale nelze se bez strojenosti stát přítelem vlastního otce. Tak jako různost pohlaví znemožňuje jejich fúzi, tak různost generací zakazuje nivelizaci. Máme zde co do činění s *kauzálním řádem*, danou hierarchií, zděděným odkazem, který nabízí svobodu, aby se otevřela reálným distinkcím a nezabředla do *nerozlišování* v domnělé všemohoucnosti.

Fabrice Hadjadj
Z italského vydání *Ma che cos'è una famiglia?*, Ares, Milano 2015
přeložil Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

Jak to vidí Jan Toman

Zpovědnice? To u nás v Americe nemáme!

Jedním z neduhů a možná jednou z prapříčin dnešních tzv. globálních problémů a krizí je snížená schopnost vnitřního obrácení, tedy změny smýšlení, k níž nás nabádá právě probíhající postní doba.

Měl jsem v poslední době dvě zajímavé zkušenosti s lidmi, kteří navštívili Spojené státy.

Jedním je setkání s člověkem, který tam žil řadu let a pak se vrátil do staré vlasti, kde nedávno zemřel. Podívoval se nad tím, že máme v našich kostelích ještě zpovědnice.

To u nás v Americe nic takového nemáme, říkal. Za celá léta jsem nebyl u zpovědi, náš farář říkal, že to není zapotřebí (sic!), a že stačí hromadná absoluce na začátku mše svaté.

Považoval se za hluboce věřícího křesťana a katolíka, v kterémžto přesvědčení skonal.

Druhým je setkání s člověkem, který tam byl rok na stáži a navštěvoval tam metodistické bohoslužby.

Dle jeho popisu komunita věřících v daném městě skutečně dodržovala ustanovení o neděli jakožto dni zasvěceném Bohu. Lidé se sešli už ráno, rozdělili se podle věku na děti mladší a starší, na dospěláky a důchodce a odebrali se k nedělní škole (tedy katechismu). Pak následovala vlastní bohoslužba, po ní se šlo na faru, udělalo se občerstvení, většina lidí tam zůstala na hromadný oběd,

po něm se zapnula televize a sledoval se americký fotbal, děti hrály na zahradě hry nebo divadlo, nikdo nespíchal a domů se šlo až pozdě odpoledne. Světla se neděle.

Ten první případ mne vede k zamyšlení, jak je možné, že v katolické církvi se zpochybňuje nezastupitelnost svátosti.

Ten druhý mne vede k zamyšlení o naší dnešní praxi, kdy se mnozí věřící dořítí do kostela na poslední chvíli (v tom lepším případě) a rozprchnou se jako vrabci, ještě než kněz odloží v sakristii ornát.

Asi nebude již v brzké době možné, aby naši kněží „zmákli“ za sobotu a neděli svých půltuctu mší, každou pro hrstku věřících. Asi bude nutné, zvláště v pohraničí, opustit myšlenku plošné pastorační a vytvořit omezený počet dobře fungujících a materiálně i personálně dobře vybavených duchovních center. Odstranily by se tím mnohé svízele, o nichž se léta hovoří, od účasti dětí na bohoslužbách a jejich kázni až po přepracovanost a vyčerpanost kněží, od technického stavu kostelů až po kvalitu duchovní hudby. A rovněž není nadále možné, abychom jako úlitbu věnovali

Bohu tu hodinku na mši v neděli, kdy už při přijímání přemýšlíme, jak stihneme uvařit oběd a odpoledne dodělat práci, kterou máme rozdělanou, doma, na zahradě, na chalupě a podobně.

Měli bychom se naučit brát si poučení jak z negativních případů, jakým je opomíjení svátostí, tak i z pozitivních zkušeností, jakým je svěcení dne svátečního, byť jejich zdroj leží mimo katolickou církev.

Bude to od nás nejspíš vyžadovat trochu více sil a času. Ale budiž nám příkladem život Panny Marie. Jak víme, žila v Nazaretě, ale Ježíš se jí narodil v Betlémě. Když se podíváme na mapu, zjistíme, že to je pěkný flák cesty, a že to pro ni ve vysokém stupni těhotenství nebyl žádný výlet v luxusu a v pohodlí, ale úmorná pouť na hranici sil.

Jedním z neduhů a možná jednou z prapříčin dnešních tzv. globálních problémů a krizí je snížená schopnost vnitřního obrácení, tedy změny smýšlení, k níž nás nabádá právě probíhající postní doba. A současně snížená schopnost vnějšího obrácení, tedy oběti.

MUDr. Jan Toman
praktický lékař pro děti a dorost

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:
Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

„Jsou čtyři ráno nebo víc, jsem vzhůru koukám na měsíc anebo dolů do ulic, kde lampy bloudí...“; ano, tak nějak to teď právě je, jen místo do prázdných ulic je třeba se dívat do plnosti šance, kterou nám znovu a znovu, jak už to tak s Boží trpělivostí bývá, dává Pán v postním čase. Půst nás vede blíže k Bohu. Pochopitelně cestou modlitby, odříkání, almužny. Ta slova zní důvěrně, ale jestlipak vždy správně naplníme jejich význam? „**Postní doba nám umožňuje uvědomit si těžkou situaci mnoha lidí a napodobovat jednání Dobrého Samaritána.** Můžeme se dobrovolně zříci něčeho ve prospěch druhých. Sbírký pro chudé z toho, co jsme si sami odřekli, jsou totiž prastarou praxí Církve od jejích počátků.“ (Benedikt XVI.) Učitelé duchovního života připomínají, že **ten, kdo v životě víry nepostupuje dopředu, jde dozadu.** „Draží bratři a sestry, přijměme stále aktuální výzvu, abychom usilovali o vysokou míru běžného křesťanského života“ (svatý Jan Pavel II.).

Jedna pozitivní zpráva přišla z Evropského parlamentu – tzv. Islámský stát byl uznán vinným za genocidu křesťanů, jezidů a dalších náboženských skupin na Blízkém východě. V rezoluci „o systematickém masovém vyvražďování náboženských menšin tzv. Islámským státem (Dáíšem)“ přijaté 4. února 2016 Evropský

parlament **kvalifikoval kriminální činy, jichž se dopouští tzv. ISIL/Dá'iš, vyzývá země a orgány, které tyto válečné zločiny podporují, financují, podílejí se na nich nebo jsou za ně spoluodpovědné, „aby ukončily toto nepřijatelné jednání,“ a hrozí jim postihem.**

„Jestli nepřivezu senzaci, nemusím zít ra chodit do práce,“ pronesl redaktor TV Prima v Okrouhlíku u Jihlavy, když natá-

Koláž: mimi

čel rozhovor s jedním ze skupiny přijatých iráckých křesťanů z tábora v Erbilu. A tak, i když na místě byly věci osvětleny a uvedeny na pravou míru v normální, lidské podstatě, bulvár naplnil svou roli a pustil do světa zprávu o tom, jak pan George Batto „neбудe bydlet v přemalovaném kravině“, když „můj plat byl jako pět platů jednoho Čecha“. Jistě, každý obyčejný člověk zůstane ohromen, ba až pohoršen,

ale dobrý a pozorný čtenář či divák se ne nechá manipulovat a zjistí si, co se stalo. Pochopitelně – a já pro to mám opravdu velké pochopení! – cholerické povahy některých osob prostě občas zaviní to, že vyjde z úst něco, co bychom vypustit vlastně ani nechtěli, ale **smůla je, když je u toho novinář, který (patrně proto, že zrovna není moc dobrý) má zítra přijít o zaměstnání a jako správný tonoucí se chytá stěbla.** Pan Batto svého výroku záhy litoval, vše se vysvětlilo, v místě, kde nyní dočasně křesťané přebývají, než se přestěhují do bytů ve městech, vládne logicky ponorková nemoc, ale to už bylo mimo světla kamery. Ale nosím sovy do Atén, naši čtenáři dobře vědí, jak média pracují.

Školský zákon prošel v tichosti jednou večer, kdy byl narychlo navržen jako bod jednání poslanecké schůze sněmovny, do třetího čtení. Jde do tuhého. Oni nám opravdu chtějí sebrat pětileté děti a nařídít jim povinnou docházku do mateřské školky. Jak je možné, že jsme tak potichu? Prosíme, pište těm, kterým jste dali svůj hlas. Nejde jen o naše děti, ale přeci o celé další generace. Socialisté se naší rezignaci nad stavem věcí musí libě pousmát. **Postní doba je výbornou příležitostí k překonávání i vlastního ostychu pozdvihnout hlas, když je to třeba.** Tak do toho!

-zd-

21. 2. **Ne** 2. neděle postní
Gn 15,5–12.17, Žl 27, Flp 3,17 – 4,1, Lk 9,28b–36

22. 2. **Po** Svátek Stolce sv. Petra
1 Petr 5,1–4, Žl 23, Mt 16,13–19

23. 2. **Út** sv. Polykarp, biskup a mučedník
Iz 1,10.16–20, Žl 50, Mt 23,1–12

24. 2. **St** sv. Modest, biskup
Jer 18,18–20, Žl 31, Mt 20,17–28

25. 2. **Čt** sv. Valburga, abatyše OSB
Jer 17,5–10, Žl 1, Lk 16,19–31

26. 2. **Pá** sv. Alexandr, biskup
Gn 37,3–4.12–13a.17b–28, Žl 105, Mt 21,33–43.45–46

27. 2. **So** sv. Gabriel od Bolestné Panny Marie, řeholník CP
Mich 7,14–15.18–20, Žl 103, Lk 15,1–3.11–32

28. 2. **Ne** 3. neděle postní
Ex 3,1–8a.13–15, Žl 103, 1 Kor 10,1–6.10–12, Lk 13,1–9

29. 2. **Po** sv. Kasián
2 Král 5,1–15a, Žl 42, Lk 4,24–30

1. 3. **Út** sv. Suitbert, biskup, misionář OSB
Dan 3,25.34–43, Žl 25, Mt 18,21–35

2. 3. **St** sv. Simplicius, papež
Dt 4,1.5–9, Žl 147, Mt 5,17–19

3. 3. **Čt** sv. Kunhuta, císařovna a řeholnice OSB
Jer 7,23–28, Žl 95, Lk 11,14–23

4. 3. **Pá** sv. Kazimír
Oz 14,2–10, Žl 81, Mk 12,28b–34

5. 3. **So** sv. Teofil (Bohumil), biskup
Oz 6,1–6, Žl 51, Lk 18,9–14

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.